

Potřetí, které jsem při dlouholeté práci na této monografii musil překonávat, bylo mnoho. Největší z nich záležela v tom, že neexistuje spolehlivá bibliografie díla Gabriely Preissovové; dosavadní pokusy o ni jsou kusé a namnoze vadné. Vůbec pak chybí bibliografie kritik a článků o díle Gabriely Preissovové. Bereme-li v úvahu víc nežli padesátiletou její spisovatelskou činnost, byla to svízeľ veliká.

Je nenahraditelná škoda, že dopisy významných spisovatelů a umělců psané Gabriele Preissovové byly za spisovatelčiny smrtelné nemoci v r. 1946 zničeny. Zachránil se z nich jenom nepatrný zlomek, který je uložen v archívu JUDr. Dimitrije Preisse v Praze.

Prostudoval jsem pozůstalost Gabriely Preissovové, pokud se u jejich synů zachovala, dále všechny spisovatelčiny dostupné dopisy, ať už jsou uloženy v Literárním archívu Národního muzea v Praze, v Divadelním archívu Národního muzea v Praze, v Náprstkově muzeu v Praze, v Krajském archívu v Brně, v Janáčkově muzeu v Brně, v Archívu Matice slovenské v Martině, v Muzeu v Martině, v různých ústavech i soukromých rukou. Při hledání materiálu nebo při jeho zapůjčování potkával jsem se téměř všude se vzácnou ochotou, což vděčně připomínám.

Velmi lituji, že se mi nepodařilo získat listy Gabriely Preissovové, které psala svým prvním redaktorům: Václavu Vlčkovi a Primusu Sobotkovi. Ještě A. Pražák je ve své stati *Gabriela Preissovová* z r. 1922 uvádí a cituje z nich. Znáím jsou však tyto listy neznámé. V pozůstalosti Václava Vlčka, kterou získal antikvariát Knihy v Praze, Karlova ulice, listy Gabriely Preissovové, adresované Václavu Vlčkovi, žel, chybějí.

Knihu bych nebyval mohl ukončit, kdyby se mi nebylo dostalo vzácného pochopení ze strany spisovatelčiny synů: p. JUDr. Richarda Preisse ve Vítkově a p. JUDr. Dimitrije Preisse v Praze. Také spisovatelčina snacha pí Věra Preissová mi pomáhala. Jsem jim za vlídnost a trpělivost velmi zavázán. Obzvláště vděčný můj dík zasluhuje obětavá pořadatelka pražského archívu Gabriely Preissovové, spisovatelčina snacha pí Emílie Preissová.

Pracovnice Literárního archívu Národního muzea v Praze s. Hana Podzemská připravovala mi s příkladnou obětavostí listy Gabriely Preissovové. S. Heleně Vrané a s. dr. Jaroslavu Švehlovi z Divadelního oddělení Národního muzea v Praze děkuji za pomoc při vyhledávání materiálu, zaměstnancům Moravského muzea v Brně za obstarávání fotografií k části obrazové přílohy. Pí Mária Lacková z Liptovského Mikuláše s laskavostí opsala dopisy Gabriely Preissovové Sv. Hurbanu Vajanskému, senior Peter Boor z Holiče zapůjčil mi listy Gabriely Preissovové, které psala jeho otcí. Mgr. Edward Madany z Varšavy odevzdal mi rukopis své edice listů Gabriely Preissovové polské překladatelce Marii Wyslouchowé.⁴⁾ S. Robert Doležal mi pomáhal odkrývat stopy G. Preissovové v Oslavanech, s. ředitel Vladimír Novák v Hodoníně.

Za připomínky k rukopisu děkuji s. prof. Milanu Pišútovi, s. prof. Janu Kopeckému, s. prof. Josefu Hrabákoví, s. doc. O. Králíkovi. Naposledy — nikoli však mezi posledními — rád kvituji pomoc své manželky Květoslavy a syna Víta.

V Brně dne 1. října 1961.

A. Z.

⁴⁾ R. 1962 (během stránkové korektury mé monografie) tyto dopisy vyšly — *Listy Gabriely Preissovové do Marii Wyslouchowé*. Ze skarbca kultury 1962, sešit 14, str. 39—80.